

Handleiding bij het opstellen van een priorchecklist in kader van aanvraag PAB

➤ INLEIDING

Het invullen van deze checklist is niet de gemakkelijkste opdracht. Maar, het gaat over jouw gezinssituatie en over jouw kind met een handicap. Jij bent dus zeker en vast de goede persoon om dit in te vullen.

BELANGRIJK: Denk er wel aan dat de personen die deze lijst gebruiken om de dringendheid te beoordelen, jouw gezinssituatie niet kennen. Ze kennen je kind ook niet. Ze kunnen zich enkel baseren op wat jij neerpent. Wees daarom steeds zo concreet mogelijk in wat je vertelt. Enkele voorbeelden: Zeg niet “soms” of “vaak” maar hoe vaak precies. Vermijd vage termen als 'vroeger' en 'nu', geef wel data en tijdsperiodes. Zeg niet 'fysieke agressie' maar omschrijf en geef voorbeelden. Schets een evolutie. Zeg niet 'een psychiater' maar vermeld zijn/haar naam. Zeg niet 'klein netwerk' maar som op. Zeg niet 'medicatie' maar benoem, enz...

Daarom is het goed om het invullen van deze checklist voor te bereiden. Dit kan door eens een volledige week, van maandag tot en met zondag te overlopen welke zorg en ondersteuning je biedt, van uur tot uur. Omschrijf steeds zo concreet mogelijk waarbij je kind hulp nodig heeft en om welke hulp dit concreet gaat.

- Hoe ziet de week van mijn zoon/dochter eruit?
- Waar help jij bij of andere gezinsleden? Hoe zit het met hulp op vlak van het huishouden, verzorging, eten, vervoer, vrije tijd, therapieën, school, nachtrust, communicatie, ondersteuning bij gebruik van hulpmiddelen, omgang met vrienden, omgang in het gezin,...?
- Welke extra hulp komt er doorheen de week (thuis, school, vrije tijd,...). Dit gaat van ondersteuning in het huishouden tot vervoer, oppas,...
- Waar is er extra hulp bij nodig die je niet hebt? Wat is het effect hiervan op de ontwikkeling van je zoon/dochter? Wat is het effect hiervan op jou als persoon? Wat is het effect hiervan op jouw gezinssituatie?
- Zijn er periodes in het jaar waar deze situatie anders is? Denk bijvoorbeeld aan schoolvakanties.
- Bekijk daarna de criteria waarop je beoordeeld wordt (zie deel hierna, bij Luik D). Beantwoord die 4 concrete vragen ook voor jezelf.

Schrijf dit allemaal op en hou dit bij de hand als je de vragenlijst invult. Weet dat de vragen soms op elkaar lijken, maar toch telkens duidelijk iets anders bevragen. Als je een antwoord kan kopiëren naar een andere vraag, dan klopt het niet en moet je de twee vragen nog eens goed lezen.

Mensen die dit eerder ingevuld hebben, raden bovendien aan om

- Eerst alle vragen te lezen en gewoon wat kernwoorden bij elke vraag te noteren. Zo heb je al een idee wat men bij welke vraag wil weten.

- Als je alles uitgeschreven hebt, het een paar dagen te laten rusten vooraleer je het nog eens naleest
- De checklist ook nog te laten nalezen door iemand van buiten je gezin die je kind en jouw gezinssituatie wel goed kent. Die kan mee oordelen of je alles duidelijk verwoord hebt en of je niets vergeten bent.

➤ LUIK A tot en met LUIK H

De priorchecklist wordt gebruikt voor verschillende doeleinden. Lees dus eerst aandachtig deze inleiding. Je moet immers niet alles invullen.

Als je dit invult om een PAB aan te vragen, moet je LUIK C bijvoorbeeld niet invullen.

We overlopen hier even de verschillende luiken.

In **Luik A** vinkt je aanvraag tot PAB aan. Dit kan je nu al onmiddellijk doen.

In **Luik B** worden de identificatiegegevens ingevuld. Dit kan je nu al onmiddellijk doen. **Luik C** (en Luik F) dient niet ingevuld te worden bij aanvraag PAB.

Luik D daarentegen moet volledig en zo concreet mogelijk ingevuld worden. Op basis hiervan beslist het iRPC (Intersectorale Regionale Prioriteiten Commissie) of er voor jouw minderjarig kind een budget wordt toegekend. De beoordeling gebeurt volgens 4 criteria:

- 1) Is de integriteit van jouw kind in gevaar? Met andere woorden: is er fysiek of emotioneel gevaar als je nu geen PAB krijgt?
- 2) Hebben jij en je kind een netwerk en heeft dit netwerk voldoende draagkracht (eigen krachten)? Met andere woorden: hoe zwaar weegt de zorg en ondersteuning die je nu biedt aan je kind door op het gezin? Kunnen jullie nog batterijen opladen? Zijn er mensen buiten het gezin (grootouders, familie, burens, vrienden,...) waarop je kan rekenen? Als er geen netwerk is buiten je eigen gezin vermeld dat dan duidelijk.
- 3) Welke hulpverlening en ondersteuning krijgen je kind en je gezin momenteel en wat is het effect hiervan? Dit gaat zowel over mantelzorg als therapie als reguliere diensten, rechtstreeks toegankelijke hulp of ondersteuning vanuit voorzieningen en organisaties.
- 4) Welke hulpverlening en ondersteuning kreeg jouw kind in het verleden en wat was het effect daarvan? Dit is hulp en ondersteuning die er geweest is maar nu gestopt is.

Bij het opmaken van een priorchecklist is het belangrijk om deze 4 vragen grondig uit te schrijven. Probeer om alles zo concreet mogelijk te maken met voorbeelden. Bijvoorbeeld als je schrijft 'er is sprake van agressie', weet de lezer niet wat je concreet bedoelt. Gaat het om fysieke of verbale agressie? Hoe frequent stelt zich dat gedrag voor?...

Dit luik, dat dus echt gaat over de dringendheid van de vraag, werken we straks vraag per vraag verder uit. Luik E gaat dan over het waarom je kiest voor een PAB. Ook hier gaan we straks nog verder op in. Sommige ouders geven aan dat ze liever eerst luik E invullen en dan pas luik D.

Luik F (net zoals luik C) moet niet ingevuld worden.

Luik G – hier noteer je in eigen woorden waarom je nu zo dringend bent, waarom je voorrang verdient op andere jongeren.

Luik H: moet je zelf niet invullen, maar gaat over hoe je de checklist moet indienen. Deze gegevens gelden voor contactpersoon-aanmelders en gelden nu niet voor jou. Alle info over het indienen vind je achteraan de handleiding.

➤ **Luik D: we overlopen vraag per vraag**

Dit deeltje peilt dus vooral naar de dringendheid van de vraag en dit op basis van 4 criteria:

- 1) Stel dat je géén PAB krijgt, loopt je kind dan letterlijk gevaar of loopt het netwerk dan letterlijk gevaar? (vraag 7 en 8)
- 2) Hoe sterk is het netwerk nog rondom het kind, als er géén PAB komt? (vraag 9)
- 3) Welke ondersteuning is er momenteel?
- 4) Wat is het effect van de hulp?

VRAAG 7: Wanneer men spreekt van integriteitsgevaar bij jouw kind, dan gaat dit over het gevaar dat jouw kind loopt door eigen gedrag of door gedrag binnen jullie gezin/netwerk. Jouw kind kan zichzelf in gevaar brengen door bv weg te lopen, zichzelf te verwaarlozen, ontwikkelingskansen te missen doordat het in sociale isolatie terecht komt. Ook fysiek en/of emotioneel misbruik moet hier zeker gemeld worden. Ook op welke manier binnen jullie netwerk (ouders, broer/zus,...) gereageerd wordt op de problematiek van jouw kind wordt hier best vermeld. Wordt er adequaat/inadequaar gereageerd?

voorbeelden:

1) Ik moet er op toezien dat de buitendeur op slot is en de sleutel is verwijderd. Als mijn dochter de kans heeft, glipt ze naar buiten. Ze is nog maar 5 jaar en heeft geen besef van gevaar. Ze loopt de straat op zonder kijken. Ze kan ook niet zeggen aan anderen wie ze is of waar ze woont. De laatste keer toen ze wegglipte, was gelukkig de wijkagent in de buurt en hield hij haar tegen tot ik hen vond. Ze was al 5 straten verder gelopen. Wat als een vreemde haar had meegenomen? Ik mag er als mama niet aan denken. Als je lief tegen haar bent, gaat ze gewoon mee.

2) Mijn zoon, die ASS heeft, verdraagt niet dat zijn zusje (mentale beperking en ASS) in de buurt komt. Als ze te dichtbij komt, geeft hij haar een stomp op de benen of armen. 3x sloeg hij haar in het gezicht. Ze is 4 jaar en kan zich niet verdedigen. De

school deed al aangifte bij het vertrouwenscentrum omdat ze dachten dat wij als ouders mijn dochter mishandelden doordat ze blauwe plekken heeft. Ze kruipt achter de zetel als ze hoort dat broer eraan komt. Als ze allebei thuis zijn moet ik constant toezicht houden en mezelf in twee delen. Ze vragen beiden mijn aandacht en kunnen geen aandacht delen. Ik heb schrik dat mijn zoon haar ernstig pijn gaat doen, als ik of mijn man niet in de buurt zijn.

VRAAG 8 stelt dezelfde vraag aan de gezinsleden en het netwerk. Het gaat hier over over gedragsmatige handelingen die jouw kind stelt waardoor jij als ouder of een van de gezinsleden letterlijk gevaar loopt (gooien van voorwerpen, fysieke agressie, seksueel getinte handelingen naar iemand in het gezin, maar ook naar handelingen die het gezin mentaal/emotioneel uitputten door dreigementen of verbale agressie. Ook sociale isolatie of fysiek slaapttekort kan hier vernoemd worden. Het effect van de moeilijkheden die je kind ervaart op de gezinsleden.

Voorbeeld:

- 1) Mijn zoon heeft een eetstoornis. Hij is altijd op zoek naar eten. De keuken moet op slot. Ik verstop de sleutel, maar hij gaat ernaar op zoek. Alle kasten worden opengetrokken en alle voorwerpen eruit gegooid. Als hij de sleutel niet vindt, wordt hij boos en slaat of schopt mij. Ook gooit hij de voorwerpen uit de kast naar mijn hoofd. Ik verstop de sleutel in mijn BH, maar als hij daar achter komt, dan stampst hij in mijn buik of slaat op mijn borsten. Dit is zeer pijnlijk. Zijn drang naar eten is zo groot. De huisarts zegt dat ik niet mag toegeven, maar ik wil en kan niet elke dag, elk uur een strijd voeren.

VRAAG 9 peilt naar de draagkracht van het netwerk: hoeveel kan jouw gezin nog aan zonder extra hulp vanuit het PAB? Zijn er gezondheidsproblemen, moeten broertjes en zusjes vrije tijd opgeven om voor het gezinslid met een handicap te zorgen (bv. omdat je als ouder het vervoer naar therapie, school,... moet doen)? Kunnen burens, vrienden of familieleden inspringen op momenten dat het nodig is? Hoe is de werk-privébalans? Hoe is de balans werksituatie en zorg voor je kind met handicap en eventuele andere kinderen binnen het gezin?

Voorbeeld: Door dit gedrag ervaart het netwerk een grote druk, ze neigen naar depressie of zijn al depressief, er zijn slaapstoornissen bij (een van) de gezinsleden, waardoor ze zelf niet meer goed kunnen functioneren. Ook andere gezondheidsproblemen van het netwerk worden hier omschreven. Dit kan gaan over fysieke klachten in de rug, nek, schouders, armen, ... door tillen en verplaatsen van de minderjarige.

VRAAG 10 is een vraag naar 'feiten'. Som hier op welke ondersteuning je kreeg en krijgt. Voor de ondersteuning die gestopt is, geef je ook aan waarom het gestopt is en wat het effect was toen je de ondersteuning nog had.

Wanneer er gebruik wordt gemaakt vanuit ondersteuning MFC (dagopvang, ambulante-mobiele begeleiding, verblijf) of andere ondersteuning van auticoach, kinesist, logopedist, psychologische ondersteuning, ... Wordt dit hier beschreven. Wanneer er in het verleden ondersteuning is geweest, maar stopgezet dan hoort dit ook onder deze vraag.

VRAAG 11: hier schrijf je neer welke effecten (positief en negatief) je ondervindt van de ondersteuning

Wanneer de ondersteuning vanuit een MFC of andere als positief wordt ervaren of juist niet volstaat, als je als ouder niet tevreden bent over deze ondersteuning en dat dit de reden is voor aanvraag PAB, is het belangrijk om dit goed te omschrijven onder het luik effect van de ondersteuning.

Als er steeds iets misloopt in de hulpverlening door toedoen van de minderjarige, zijn netwerk of hulpverlening zelf, wordt dit ook omschreven als effect van de ondersteuning

➤ Luik E: we overlopen vraag per vraag

Hier omschrijf je heel concreet de gezinssituatie: alle inwonende gezinsleden én eventueel bredere familie.

Als er reeds eerder een prioritering werd ingevuld mag je elementen uit deze eerdere aanvragen overnemen of wijzigingen aanvullen. Niet alles moet opnieuw worden geschreven.

VRAAG 12: hier vragen ze een omschrijving van de handicap

Noteer bij deze vraag elk onderdeel van de handicap apart en omschrijf dit nauwkeurig.

Bv. Mijn kind heeft een motorische handicap, meer bepaald een spastische quadriplegie. Dit uit zich in:

Daarnaast heeft mijn kind....

VRAAG 13: hier beschrijf je wat die handicap betekent in het leven van je kind, wat de gevolgen zijn voor zijn/haar/x functioneren en ontwikkelen. Dit doe je vervolgens ook voor het brede netwerk (jij als ouder, de rest van het gezin, de familie), maar ook voor klas, vrije tijd, enz...

Welke invloed hebben de beperkingen op jullie als ouders of op de andere gezinsleden. ADL staat voor Algemene Dagelijkse Levensverrichtingen zoals wassen en tanden poetsen, aankleden, eten en drinken, toiletgebruik, maaltijden bereiden, verplaatsingen, ... Wanneer jouw kind hier aansporing, praktische hulp of overname

van de activiteit bij nodig heeft, dan wordt dit hier beschreven. Wordt ondersteuning voornamelijk overdag gegeven of ook 's nachts, bv. verplaatsen in bed, veel wakker zijn,... Het is belangrijk voor het IRPC om te weten welke vorm van ondersteuning noodzakelijk is, wanneer deze ondersteuning gegeven wordt en hoe intensief deze is.

Hier hoort ook de ADL-ondersteuning bij die overdag in een klassituatie of vrije tijdsmoment nodig is. Dus niet enkel wat ouders op een dag doen. Maar eveneens vermelden welke ADL-ondersteuning er door het brede netwerk (school, jeugdbeweging, sportclub...) moet worden gegeven zodat je kind kan deelnemen aan de activiteiten. Ondersteuning die een ander kind van die leeftijd niet (meer) nodig heeft. Dus ondersteuning die bovengebruikelijk is.

Dit is dus een vraag waarvan het antwoord heel lang zal zijn. Het is belangrijk om te kunnen aantonen welke ondersteuning hier noodzakelijk is.

VRAAG 14: deze informatie schrijf je over van de PAB-inschaling

De hoogte van het budget hangt af van de PAB-inschaling. Hierin wordt ook de ernstcategorie bepaald. Deze varieert van categorie 1 tot 5. Weet je niet in welke categorie je kind is ingeschaald of ken je de budgethoogte niet, dan is dit niet erg. Bij Opgroeien beschikken ze wel over deze gegevens.

VRAAG 15 is een soort van ondersteuningsplan. De commissie wil weten hoe je de PAB-middelen zal besteden. Het is niet de bedoeling om kostprijzen te vermelden, wel om aan te tonen dat het PAB de draagkracht van het gezin zal verhogen en de lasten van de handicap die het meebrengt voor de persoon zelf en het netwerk zal verminderen. Motiveer dus je keuzes! Het antwoord op vraag 15 moet dus bij wijze van spreken de 'oplossing' (of toch richting oplossing) bieden voor de problemen die je bij vraag 7 tot en met 13 schetste. Het is belangrijk om al aan te geven hoe je als ouder het PAB zal inzetten. Heb je als gezin nood aan een externe assistent om jou en je gezin te ontlasten in de zorg, waardoor er tijd vrijkomt voor de andere gezinsleden? Kun je omwille van de zorg voor je kind zelf niet gaan werken en wil jezelf als assistent worden ingezet? Dan beschrijf je dit hier. Beschrijf ook wat jij of iemand anders als assistent concreet gaat doen, bv. vervoer voor hobby, naar school, therapie, hulp bij ADL,...

- LUIK G: we overlopen vraag per vraag. Hier is nog maar één vraag in te vullen.

VRAAG 17: waarom vind jij als ouder dat deze PAB-aanvraag dringend is? Waarom vind jij als minderjarige dat deze PAB-aanvraag dringend is? Het is belangrijk om ieders mening/perspectief op deze PAB-aanvraag/prior-aanvraag te kennen. Bij elke aanvraag binnen het agentschap Opgroeien is de mening van elke 12-jarige of ouders belangrijk. Het is hier belangrijk om aan te geven waarom net jouw zoon/dochter een PAB dient te krijgen. Wat maakt dat jouw situatie urgenter is in vergelijking met andere kinderen of jongeren?

➤ Hoe indienen?

De ingevulde checklist mag gemaïld worden naar:

West-Vlaanderen: act.westvlaanderen@opgroeien.be

Oost-Vlaanderen: act.oostvlaanderen@opgroeien.be

Antwerpen: act.antwerpen@opgroeien.be

Limburg: act.limburg@opgroeien.be

Vlaams-Brabant: act.vlaamsbrabantbrussel@opgroeien.be